

๒๕๖๖

การเมืองทางสายกลางพลิกโฉมประเทศไทย

ประเวศ วะสี

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ความขัดแย้งทางการเมืองทำให้กรุงศรีอยุธยาล่มสลาย ฉันทา สมัยปัจจุบันก็ฉันทานั้น

ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยาเต็มไปด้วยความขัดแย้งแย่งชิงอำนาจทางการเมือง จนประเทศอ่อนแอและเสียโอกาสที่จะเป็นนครที่เจริญรุ่งเรืองที่สุด เพราะเป็นจุดเชื่อมต่อทางการค้าและวัฒนธรรมระหว่างโลกตะวันออกและตะวันตก กลับอ่อนแอจนเสียกรุง ๒ ครั้ง

ความขัดแย้งแย่งชิงอำนาจทางการเมืองในสมัยปัจจุบันที่ดำเนินมาเกือบ ๑๐๐ ปี ก็ทำลายโอกาสและทำให้ประเทศไทยอ่อนแอเช่นเดียวกัน

เราจะออกจากวิกฤตการเมืองได้อย่างไร

ระบบอำนาจทางการเมืองเป็นเรื่องที่ซับซ้อน มีทั้งมือที่มองเห็นและมือที่มองไม่เห็น ทั้งใกล้และไกล

วิธีที่จะออกจากวิกฤตความซับซ้อน คือ **การพลิกความคิด**

ประเทศไทยเคยพลิกความคิดอย่างได้ผลครั้งใดมาก่อน คนรุ่นใหม่ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์จึงอาจไม่ซึมซับความสำคัญ

หลังเหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ นักศึกษาปัญญาชนหลายพันคนหลบหนีเข้าป่าไปร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์จับอาวุธขึ้นต่อสู้อำนาจรัฐ คนไทยเข่นฆ่ากันตายอย่างน่าอเนจอนาถ แต่เมื่อ**คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ ๖๖/๒๕๒๓** ออกมา การสู้รบยุติลงทันที นักศึกษาปัญญาชนกับเข้าเมือง ผสมกลมกลืนเข้ากับสังคมอย่างไร้รอยต่อ มาเป็นนักวิชาการบ้าง นักการเมืองบ้าง นักธุรกิจบ้าง

ลีลาวดี กล่าวว่า **“มีคนไทยเท่านั้นที่ทำได้แบบนี้ได้”**

คนไทยทำได้อย่างไร

คำสั่ง ๖๖/๒๕๒๓ เป็นการพลิกความคิด พลิกว่าผู้ที่กำลังต่อสู้อำนาจรัฐไม่ใช่ศัตรู แต่เป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย เมื่อไม่ใช่ศัตรูก็ไม่มีอะไรจะต้องรบกัน

เราต้องตระหนักจุดแข็งทางวัฒนธรรมของเราเอง คนชาติไทยเป็นคนมีน้ำใจ ยึดหยุ่น ประนีประนอม และมี**สมรรถนะในการพลิกความคิด**ออกจากวิกฤตการณ์

ในทางการเมืองที่เราตกอยู่ในความขัดแย้งอย่างเรื้อรัง เพราะไปตามความคิดของฝรั่งว่าเขาเป็นคนที่มีเจริณวิธีการของเขาจะต้องถูกต้อง ประชาธิปไตยแบบแบ่งข้างแบ่งขั้วของฝรั่งมีที่มาทางประวัติศาสตร์ บัดนี้สถานการณ์เปลี่ยนไปจากเดิมแล้วแนวคิดเก่าใช้ไม่ได้ผลแล้ว จนหลายคนคิดว่าประชาธิปไตย अबจนแล้ว (The End of democracy) การเมืองในสหรัฐอเมริกาขณะนี้ก็แบ่งข้างแบ่งขั้วแบบสุด ๆ จนเกือบเกิดสงครามกลางเมืองอยู่แล้ว

ทางสายกลางที่พระพุทธเจ้าสอน เป็นทางสายปัญญา ไม่แบ่งข้างแบ่งขั้ว ไม่เป็นปฏิปักษ์ เน้นที่โมหะจริตและความร่วมมือ ประชาธิปไตยทางสายกลางใช้ความเป็นเอกฉันท์ ไม่ใช่เสียงข้างมาก เอาชนะกัน แต่ประเทศไทยไม่ชนะ

หากพรรคการเมืองทั้งหมดสามารถร่วมมือกันได้และร่วมมือกับประชาชนทั้งปวง เป็นประชาธิปไตยทางตรงอีกด้วย ประเทศไทยจะก้าวข้ามความแตกแยกเกิดพลังมหาศาล เกิด**พลังร่วม** (Collectivity) และ**ปัญญาร่วม** (Collectivity wisdom) ก้าวข้ามอุปสรรคทั้งปวงไปสู่ความสำเร็จ

คนไทยจะรักกันมาก เชื่อถือไว้วางใจกัน เรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติในสถานการณ์จริง และมีความสุขประดุจบรรลุนิพพาน

อารยธรรมตะวันตกที่มีอายุประมาณ ๕๐๐ ปีเท่านั้น ก็วิกฤตอย่างสุด ๆ เพราะโลกเสียสมดุลหมดทุกมิติ จึงปั่นป่วน รุนแรงไปทั่ว อารยธรรมนี้อยู่บนฐานคิดเชิงอำนาจ ใช้อำนาจเข้าต่อสู้แย่งชิง เพราะอิทธิพลของสมองส่วนหลังซึ่งเป็นสมองสัตว์เลื้อยคลาน สัตว์เลื้อยคลานมีธรรมชาติต่อสู้แย่งชิง หลอกลวง

ทางสายกลางเป็นการใช้สมองส่วนหน้า (Prefrontal cortex) ซึ่งเป็นที่อยู่ของสติปัญญา วิจาร์ณญาณ โมหะจริต ศีลธรรม และการบรรลุนิพพาน

Einstein กล่าวว่า “We shall need a radically new manner of thinking if mankind is to survive” (เราต้องการ**วิถีคิดใหม่โดยสิ้นเชิง** , ถ้ามนุษยชาติจะอยู่รอดได้)

ไอน์สไตน์ไม่ได้บอกหรือไม่รู้่วาวิถีคิดใหม่โดยสิ้นเชิงคืออะไร บอกแต่ว่าคิดอย่างเก่าไปไม่รอด

แต่ถ้าเอาความรู้ทางชีววิทยาของสมองเข้ามาประกอบ ก็จะเห็นความแตกต่างโดยสิ้นเชิง
ระหว่างวิถีคิดสมองส่วนหลัง (Reptilian brain) กับ**วิถีคิดสมองส่วนหน้า** หรือสมองมนุษย์อาริยะ

วิถีคิดใหม่โดยสิ้นเชิงน่าจะเป็นวิถีคิดโดยสมองส่วนหน้า

ฉะนั้นที่ว่า**พลิกวิถีคิด** คือ พลิกจากการเมืองสมองส่วนหลัง หรือการเมืองสมองสัตว์เลื้อยคลาน
มาเป็นการเมืองสมองส่วนหน้า

นั่นคือการเมืองทางสายกลาง

๒๕๖๖ น่าจะเป็นปีที่คนไทยค้นพบการเมืองทางสายกลาง ซึ่งจะพลิกโฉมประเทศไทยโดย
สิ้นเชิง เพราะวิถีคิดใหม่โดยสิ้นเชิง
